

Отъ търговцитѣ въ България презъ тия години трѣбва да се очаква, че въ най-голѣмъ брой сж били *гърцитѣ*, като съседни намъ, а при това близки на крайморски тържища. Въ членъ 2-и отъ договора на Крума съ Византия (окт. и ноемвр., 812 г.) Крумъ иска, щото *търговцитѣ* — гърци, търгуващи въ България, *съ влизането си въ България да обявяватъ стокитѣ си и да плащатъ нужднитѣ мита, подѣ страхъ на изземване* Това сж почти буквални думи въ текста и служатъ като красноречивъ доказъ за старобългарски държавнишки търговско-митнишки наредби, които не се отличаватъ отъ съвременнитѣ. Когато Месемврия — българския търговски каналъ за Цариградъ—падналъ въ български ржце сжщата 812 г., началото на ноември, (все по Теофана), тамъ българитѣ намѣрили много злато, сребро и т. н., а между другото и 36 кюлчета отъ разни метали (предимно медни сплави.)

Трѣбва да се очаква, отъ друга страна, че много търговци-българи, особно отъ южнитѣ покрайнини на българското царство, се намирали въ Цариградъ, били заети съ търговски работи тамъ, било като износвачи. Въ тоя смисълъ говорятъ между другитѣ източници, и тия по кръстоноснитѣ походи. Така, въ *Gesta Francorum expugnationis Hierusalem* (Colles. Bongarius, II, за около 1106 г.), единъ отъ поклонницитѣ пише, че въ Цариградъ се стичали богатствата на Ахая, *България* и *Гърция*, и че тамъ имало разни народности: гърци, *българи*, алани, комани, италианци, венецианци, трансилванци, англичани, турци, критяни и араби.

Важното е, че въ тоя източникъ *българитѣ въ Цариградъ* идатъ на второ мѣсто между другитѣ народности.

Внѣ отъ самобитнитѣ славянски производства, донесени отъ тѣхъ на полуострова, а не заети отъ туземцитѣ или отъ заваренитѣ тукъ придошли народи, частъ отъ тия, които славянитѣ усвоили по-късно, свързани съ тѣхнитѣ нужди и осѣдълъ животъ, се развиватъ у тѣхъ съ предимна бързина и стойностъ предъ останалитѣ народи. Такъвъ е случая съ *копринарството*, което въ континента е било най-разпространено въ България. Коприната е била съставна частъ на българскитѣ одежди у всички български краища. Това се вижда най-вече отъ народнитѣ ни пѣсни.

Презъ турското робство копринарството е било силно развито въ Сливенъ. Тукъ е имало цѣли градини посадени съ *черници*, а редица пжтешественици отъ началото на XIX-вѣкъ пишатъ за голѣмата копринена индустрия въ Сливенъ. Данни за сливенската копринена индустрия всрѣдъ българското царство нѣмаме, но мѣстни битови пѣсни, въ които се пѣе за копринени одежди, личатъ да датуватъ именно отъ това време. Въ Сливенъ черницата има и друго име, *съкаменица*. Не всички плодове на черницата сж *черни*, за да бжде наре-